

Niekoľko pripomienok k názorom uvádzaných v článku „Pätnásť rokov Súdnej rady na Slovensku: Čo sme sa naučili?“

V časopise Soudce 7-8, r. 2017, roč. XIX bol uverejnený odborný článok člena Súdnej rady SR Mgr. Pavla Žilinčíka, kde sú publikované viaceré názory, s ktorými je nevyhnutné polemizovať.

Úvodom je potrebné zdôrazniť, že súčasťou ústavného stavu v Slovenskej republike je aj právny názor ústavného súdu vyslovený v odôvodnení jeho uznesenia (**II. ÚS 32/1997 o výklade ústavy**). Musí sa preto bezpodmienečne rešpektovať judikatúra ústavného súdu (jediný orgán ochrany ústavnosti) aj pri posudzovaní postavenia súdnej rady a realizácie jej ústavných a zákonných právomocí.

Ústavnoprávna charakteristika Súdnej rady SR (ďalej len „súdna rada“) vyplýva z nálezu ústavného súdu (**PL.ÚS 2/2012 z 18.11.2015**), podľa ktorého „Súdna rada Slovenskej republiky je osobitný nezávislý ústavný orgán súdnej moci garantujúci predovšetkým nezávislé postavenie súdnej moci a sudcovskú legitimitu, zodpovedajúci za chod súdnictva, správu súdnej moci a súdnictva, ako aj transparentnosť súdnictva, a tak by mal byť plnohodnotným partnerom moci zákonodarnej a výkonnej“.

Je žiaduce si pripomenúť, že k zriadeniu súdnej rady došlo v období pred pristúpením Slovenskej republiky k Európskej únii (ďalej len „EÚ“), lebo táto požiadavka bola zahrnutá medzi predvstupové požiadavky pre prijatie Slovenskej republiky do EÚ, vychádzajúc najmä zo správy Expertnej misie Európskej komisie z roku 1997 o absolútnej moci ministra spravodlivosti, neexistencii vrcholného orgánu reprezentujúceho súdnictvo ako aj sudcovskej samosprávy, ktorej názory výkonná moc nebola povinná zohľadňovať. Okrem zriadenia súdnej rady (čl. 141a ústavy – so zámerom posilnenia inštitucionálnej nezávislosti súdnej moci od moci výkonnej a zákonodarnej) bolo ústavne zakotvené aj oprávnenie orgánov sudcovskej samosprávy účinne sa podieľať na riadení a správe súdov (súčinnosť v zmysle čl. 143 ods. 3 ústavy).

Je zrejmé, že zabezpečenie plnenia jej ústavného postavenia sa musí premietat' do realizácie jej kompetencií.

Pri otázke novej zákonnej úpravy (účinná od 1.7.2017) o zložení súdnej rady uprednostňovaním ustanovovania nesudcov za členov súdnej rady rozhodnutím prezidenta republiky národnej rady a vlády, predsedníčka súdnej rady realizovala svoje ústavné oprávnenie o predložení návrhu ústavnému súdu na posúdenie protiústavnosti tejto časti novely zákona o súdnej rade aj na základe požiadaviek orgánov sudcovskej samosprávy.

Súdna rada v celom legislatívnom procese (zhodne so stanoviskom Združenia sudcov Slovenska) poukazovala na rozsiahlu judikatúru, ktorá nepripúšťa zákonné zakotvenie

uprednostňovania ustanovovania nesudcov za členov súdnej rady. Odlišný právny názor presadzovalo ministerstvo spravodlivosti.

V procese vzniku funkcie člena súdnej rady (ústavnej funkcie) ide vždy o proces prístupu k inej verejnej funkcii za rovnakých podmienok podľa čl. 30 ods. 4 ústavy (základné ľudské právo), o ktorom je jednoznačne judikované, že ani predpisom akejkoľvek právnej sily nemožno preferovať či diskriminovať (znevýhodňovať) osoby, ktoré sú v rovnakej právnej situácii (napr. **I. ÚS 76/2011, II. ÚS 48/1997, III. ÚS 75/01**).

Zároveň bolo konštatované, že **súdna rada** v podmienkach Slovenskej republiky **však priamo v texte ústavy nemá obmedzenia** týkajúce sa vyváženosti členov súdnej rady z hľadiska pomeru sudcov a zástupcov iných profesií, pričom riešenie vidí výlučne len zavedením vhodnej ústavnej praxe pri ustanovovaní členov príslušnými orgánmi verejnej moci, ktorá zabráni justičnému korporativizmu a zároveň rovnako zachová aj princíp del'by moci a zodpovednosti (**PL.ÚS 2/2012**).

Je nespochybniteľné, že ak ústava nemá uvedené obmedzenie o vyváženosti členov súdnej rady, je neprípustné zákonom zakotviť takého obmedzenie vzhľadom aj na záväzný právny názor ústavného súdu, že riešenie spočíva výlučne v zavedení vhodnej ústavnej praxe príslušných ústavných orgánov.

Zároveň je potrebné prihliadať aj na ďalšie právne významné skutočnosti.

Členovia súdnej rady, ktorí sú ustanovení vyššie uvedenými ústavnými orgánmi (t.j. politickými orgánmi) sú kedykoľvek aj bez uvedenia dôvodu odvolateľní pre **tzv. stratu dôvery**, čo sa aj v praxi stalo (**IV.ÚS 46/2013**).

Títo členovia sú teda absolútne závislí na uvedených orgánoch (viac ako predsedovia súdov na ministrovi spravodlivosti, ktorého rozhodnutie o odvolaní už podlieha súdnemu prieskumu najvyššieho súdu a napriek tomu bola vyslovená nezlučiteľnosť funkcie člena súdnej rady s uvedenou funkciou orgánov správy súdov – pre závislosť od ministra spravodlivosti), čo vytvára zjavne priestor na účinné presadzovanie politických záujmov výkonnej a zákonodarnej moci pri realizácii pôsobnosti najvyššieho orgánu súdnej moci. Bez súhlasu nominantov výkonnej a zákonodarnej moci je vylúčené platné rozhodovanie súdnej rady, pre ktorú sa vždy vyžaduje súhlas minimálne 10-tich členov. Ak je za člena súdnej rady uvedenými orgánmi ustanovený sudca, je výrazne menej závislý, lebo jeho ústavné postavenie sudcu je nedotknuteľné (po odvolaní z členstva v súdnej rade), čo zvyšuje záruku, že pri rozhodovaní v súdnej rade bude náležite rešpektovať dôslednú realizáciu ústavnoprávneho postavenia súdnej rady, t.j. ochranu nezávislosti súdnictva a sudcov.

Opodstatnenosť primerane väčšieho počtu sudcov v súdnej rade (viac než polovicu) vyplýva aj z viacerých medzinárodných odporúčaní, ktoré majú právnu relevanciu (nielen odporúčací charakter) v zmysle čl. 1 ods. 2 ústavy (**PL.ÚS 27/2015**).

Podľa medzinárodných odporúčaní minimálne musí byť polovica sudcov volených sudcami za členov súdnej rady, pričom ale platí zásada, že podstatnú časť t.j. väčšinu majú tvoriť sudcovia (ENCJ – Budapešť máj 2018, Benátska komisia – marec 2010, CCJE – Magna Charta – november 2010, Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy – CM-Rec (2010)12).

Názor autora, že sa na Slovensku „rozmohol taký nešvár, že aj iné moci nominujú sudcov do súdnej rady“, **považujem za neakceptovateľný** (t.j. že ide o nešvár) vzhľadom na vyššie uvedenú judikatúru a medzinárodné odporúčania. Názor autora vo svojej podstate smeruje k reálnemu oslabeniu ústavného postavenia súdnej rady vytváraním priestoru na účinné presadzovanie politických záujmov orgánov výkonnej a zákonodarnej moci v činnosti najvyššieho orgánu súdnej moci, ktorý má garantovať nezávislosť súdnictva od týchto orgánov.

Je absolútne **iluzórna predstava** o funkčnosti zabezpečenia ústavnoprávneho postavenia súdnej rady, ak by len polovica členov boli sudcovia. Vzhľadom na ústavnú úpravu platnosti rozhodovania (nadpolovičná väčšina všetkých členov – t.j. 10 a viac členov) by sa bez súhlasu politických orgánov vylúčila možnosť zabezpečiť ochranu nezávislosti súdnej moci. Je pravdepodobné, že názor vyplýva aj zo skutočnosti, že autor, ako nesudca, je nominantom prezidenta republiky.

Tvrdenie, že schválenie Zásad sudcovskej etiky súdnou radou v roku 2015 je viacmenej formálny krok, je **v rozpore s realitou**.

Na základe novely ústavy (účinná od 1.9.2014) bola zakotvená ďalšia pôsobnosť súdnej rady v oblasti etiky sudcov. Súdna rada v súlade s ústavnou úpravou v súčinnosti so všetkými orgánmi sudcovskej samosprávy v republike (so všetkými súdmi) schválila Zásady sudcovskej etiky, ktoré vychádzajú z relevantných medzinárodných dokumentov (citovaných v Zásadách) upravujúcich otázky sudcovskej etiky v krajinách EÚ a súčasne upravujú mechanizmus dohľadu a realizácie riešenia etických problémov sudcov v súčinnosti súdnej rady s orgánmi sudcovskej samosprávy i sudcovských stavovských organizácií.

Autor kriticky vníma stanovisko viacerých novozvolených členov súdnej rady pre prezentáciu názorov pred voľbami (máj 2017), že budú „presadzovať nezávislosť justice, aj keď sa to politikom, tretiemu sektoru alebo médiám nebude páčiť“, čo považuje za hlboké nedorozumenie a konštatuje, že takého nastavenie nezodpovedá realite.

V zásade nesúhlasím s týmto názorom pre jeho rozpor s realitou v Slovenskej republike.

Je potrebné uviesť, že sudcovia v uvedených voľbách členov súdnej rady zvolili nových 8 členov, z ktorých 6 boli spoloční kandidáti orgánov sudcovskej samosprávy

a Združenia sudcov Slovenska a 2 kandidáti mali podporu stavovskej organizácie. Všetci kandidáti akceptovali požiadavku združenia, že v prípade zvolenia budú pri rozhodovaní súdnej rady dôsledne rešpektovať judikatúru ústavného súdu i medzinárodné odporúčania upravujúce systémové záruky nezávislosti súdnictva.

Skutočnosť ich zvolenia výraznou časťou sudcovského zboru taktiež preukazuje i na stotožnenie sa sudcov s uvedeným názorom úspešných kandidátov.

Tento názor má plnú opodstatnenosť v našej realite, keďže až na svetlé výnimky, masmédiá i politici spravidla a dlhodobo neopodstatnene skreslene informujú občanov o nedostatkoch v justícii, čím sa prenáša v očiach verejnosti zodpovednosť výlučne na súdy a sudcov, hoci jednoznačne platí, že výlučná právomoc a zodpovednosť na vytváranie (nevytváranie) primeraných finančných, personálnych a legislatívnych podmienok výkonu súdnictva je daná u výkonnej a zákonodarnej moci.

V prípade že by masmédiá plnili si aspoň základnú povinnosť neskreslene informovať verejnosť o stave súdnictva a príčinách nedostatkoch v justícii aj dôvera verejnosti by bola opodstatnene vyššia (platí to aj pre správanie sa časti politického spektra).

Samotná skutočnosť vyplývajúca z nedávneho prieskumu verejnej mienky (organizované súdnou radou v súčinnosti so združením VIA IURIS), že viac ako 85% respondentov nemá žiadnu osobnú skúsenosť s justíciou preukazuje, že sa formujú postoje občanov k justícii zásadne na základe veľmi často skreslených informácií sprostredkovaných masmédiami i politikmi.

Pri rozhodovaní súdnej rady platí zhodný princíp ako pri rozhodovaní nezávislého súdu, t.j. povinnosť dôsledne rešpektovať judikatúru, ktorá rieši mnohé otázky výkonu pôsobnosti súdnej rady, lebo len tak je možné účinne a v súlade s ústavnou úpravou presadzovať nezávislosť justície, aj keď je to v rozpore s politickými alebo inými zámermi (názormi), politikov, tretieho sektora alebo masmédií.

V tejto súvislosti sa musí pripomenúť, že časť politického spektra, tretieho sektora i masmédií za vlády premiérky Radičovej (kde bola taktiež ministerkou spravodlivosti L. Žitňanská) presadili, prípadne podporovali zákonnú úpravu, ktorá podľa ústavného súdu zaviedla **politizáciu justície** (prevaha členov výberových komisií na vznik funkcie sudcu nominovaných ministrom spravodlivosti) alebo úpravu svojvôle ministra spravodlivosti (pri odvolávaní predsedu a podpredsedu súdu bez uvedenia dôvodu a možnosti ich obrany), čo bolo vyhlásené za protiústavné (**PL.ÚS 102/2011**).

Vzhľadom na túto skúsenosť, ktorú autor prehliada, sa v celom rozsahu osobne stotožňujem s prezentáciou stanovísk novozvolených členov súdnej rady.

Pri vytýkaní alibistického správania sa súdnej rady neprihliadal autor na vtedy platnú právnu úpravu.

Súdna rada pri rozhodovaní o zrušení rozhodnutia ministra spravodlivosti o pozastavení výkonu funkcie sudcu (v dôsledku začatia disciplinárneho stíhania len za obzvlášť závažné disciplinárne previnenie, kde zákon obligatórne zakotvil výlučný disciplinárny trest o zániku sudcovskej funkcie) prihliadala na nález ústavného súdu.

Možnosť dočasného pozastavenia v zmysle čl. 147 ods. 1 ústavy si vyžaduje verejný záujem na ochrane dôvery v nestranný a nezávislý výkon súdnej moci v duchu rešpektovania zákona zo strany jej nositeľov (**PL.ÚS 10/05**). Pri vtedy platnej právnej úprave bol väčšinový názor, že v prípade začatia disciplinárneho konania za skutky sudcu, ktoré odôvodňujú výlučne uloženie najprísnejšej sankcie (zánik ústavnej funkcie) je neprípustné, aby súdna rada prejudikovala opodstatnenosť disciplinárneho návrhu (ide o výlučnú kompetenciu disciplinárneho senátu), takže je postačujúce preukázanie existencie začatia uvedeného disciplinárneho konania.

Inak povedané, verejný záujem je nadriadený osobnému záujmu dotknutého sudcu, aby sa zároveň zrušenie rozhodnutia ministra nevnímalo verejnosťou ako sudcovský korporativizmus a obhajoba konania, ktoré je porušením zákona sudcom, t.j. že má ďalej rozhodovať o porušení zákona účastníkmi konania sudca, ktorý je dôvodne podozrivý zo závažného porušenia zákona.

Realizáciu zákonnej možnosti rozhodnúť o tejto otázke dočasného charakteru, ktorá je v súlade s verejným záujmom, nie je bez ďalšieho možné označovať za najtvrdší zásah do sudcovskej nezávislosti súdnou radou.

Možnosť dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu (nejde o zásah do sudcovského statusu) je teda dočasným opatrením. Aj keby bolo disciplinárne obvinenie absurdné (o čom má kompetenciu rozhodnúť výlučne disciplinárny senát a nie iné subjekty), zákon upravuje mechanizmus nápravy negatívnych dôsledkov dočasného pozastavenia (zabezpečuje sa zákonná satisfakcia).

Autor opomenul uviesť, že súdna rada rozhodla aj o zrušení rozhodnutia ministra spravodlivosti (uznesenie č. 458 z 28.6.2004).

V tejto súvislosti musím uviesť, že zástupcovia súdnej rady v pracovnej komisii pri novele ústavy (účinnnej k 1.9.2014) presadili do ústavnej úpravy zakotvenie kritérií pri rozhodovaní o dočasnom pozastavení (čl. 148 ods. 2), vychádzajúc z judikatúry ústavného súdu, že dočasné pozastavenie nesmie zasahovať do nezávislého výkonu súdnictva (**PL.ÚS 10/05**).

Zásadne nesúhlasím s názorom, že koncentrácia právomoci pre súdnu radu nebola pre slovenské prostredie nastavená adekvátne.

Názor naznačuje pravdepodobnú nespokojnosť politického nominanta so silným ústavným zakotvením postavenia najvyššieho ústavného orgánu súdnej moci, ktorá bráni účinnému presadzovaniu politických záujmov výkonnej a zákonodarnej moci na chod a ochranu nezávislosti súdnictva (a tým aj sudcov) v záujme garantovania ústavných práv občanov na spravodlivé a včasné konanie nezávislým a nestranným súdom, čo je obsahovo zhodné s čl. 6 ods.1 záväzného Dohovoru.

Názor nerešpektuje (popiera) výlučné oprávnenie **ústavodarcu** (parlamentu) upraviť ústavné postavenie súdnej moci zodpovedajúce princípu trojdelenia štátnej moci v demokratickom a materiálno-právnom štáte v záujme posilnenia nezávislosti súdnictva v súlade s medzinárodnými štandardami, ktoré majú právnu relevanciu.

Zámer ústavodarcu je zrejmý z textov dôvodových správ ústavodarcu (v roku 2001 a 2014), čo predstavuje záväzné **ratio legis ústavodarcu**.

Pri novele ústavy v roku 2014 (podľa dôvodovej správy) sa rozšírila pôsobnosť súdnej rady za účelom jej postavenia ako orgánu sudcovskej legitimacy a súčasne zvýraznenia jej zodpovednosti za správu súdnictva, lebo má prispieť k riešeniu dlhodobo nahromadených problémov a k zlepšeniu efektívnosti a kvality výkonu súdnictva.

Náš „miestny kontext“ si teda výslovne vyžadoval uvedené kvalifikované rozhodnutie ústavodarcu pri zvolení koncepcie postavenia súdnej rady rešpektujúc nielen rezolúciu VZ OSN z roku 1985 o „Základných princípoch nezávislosti súdnictva“, ale aj ďalšie medzinárodné dokumenty (odporúčania), ktoré majú právnu relevanciu v zmysle čl. 1 ods. 2 ústavy (podľa záväzného názoru ústavného súdu).

Zásadne odmietam správnosť časti názorov autora v oblasti rozhodovania súdnej rady, lebo obsahovo negujú konštantnú judikatúru, ktorá riešila problematiku konania a rozhodovania súdnej rady.

Zdôrazňujem, že rešpektujem právo každého na odlišný právny názor (postoj) s výnimkou skutočností, ak člen súdnej rady (ústavný činiteľ) presadzuje protiústavné právne názory týkajúce sa konania súdnej rady. V právnom štáte totiž platí, že každý štátny orgán môže konať len to, čo mu ústava alebo zákon dovoľuje, lebo všetky štátne orgány sú viazané ústavou (ústavný princíp legality štátnej moci podľa čl. 2 ods. 2 ústavy – **I.ÚS 3/98, II.ÚS 48/97, I.ÚS 76/2011**), pričom právny názor ústavného súdu pri výklade ústavy sa stáva súčasťou ústavnej úpravy. Je teda zrejmé, že právnej istote (podľa čl. 1 ústavy) nezodpovedá taký stav (situácia), ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a iným ako zákonným postupom, t.j. svojvoľne (**III.ÚS 341/07, II.ÚS 426/2012**).

V konštantnej judikatúre **je riešené**, že v oblasti kreácie a legitimacy sudcovskej moci (ustanovovanie, odvolávanie, pridelovanie a prekladanie sudcov, kreácia disciplinárnych senátov) má byť súdna rada relevantným mocenským prvkom uplatňujúcim zásadný vplyv, čo vylučuje také jej postavenie, ktoré by sa dalo charakterizovať ako „symbolické“, resp. „konzultatívne“. Rozhoduje uznesením, ktoré je typom štandardného procesného ustanovenia, ktoré nemožno vykladať tak, že hlasovať musia všetci členovia, pričom výsledok hlasovania sa neodôvodňuje. Uznesenie súdnej rady je totiž právnou skutočnosťou verejného práva (ide o osobitný druh konania) a nie individuálnym právnym aktom, ktorého povaha by bola obdobná povaha správneho aktu alebo súdneho aktu. Vzťahuje sa to v celom rozsahu na proces kreovania všetkých verejných, resp. ústavných činiteľov príslušnými orgánmi verejnej moci (nielen rozhodovanie súdnej rady).

Zákonná úprava konania (rokovania) súdnej rady náležite zabezpečuje potrebnú objektivitu a transparentnosť výkonu kompetencií súdnej rady (napr. **III.ÚS 79/04, PL.ÚS 10/05, II.ÚS 5/03, III.ÚS 238/05, II.ÚS 29/2011, III.ÚS 128/09, III.ÚS 588/2016**).

Pri rozhodovaní súdnej rady o odvolávaní sudcov pre dosiahnutie veku 65 rokov je jednoznačné, že súdna rada nemá povinnosť, ale možnosť predložiť návrh prezidentovi na odvolanie z funkcie sudcu prihliadajúc na kritériá uvedené v náleze **PL.ÚS 10/05**, takže je rovnocenné jej postavenie s postavením prezidenta republiky (má taktiež možnosť a nie povinnosť odvolať sudcu), čím sa dôsledne zabezpečuje jej zásadný vplyv v oblasti legitimacy sudcovskej moci.

V príkrom rozpore s judikatúrou je tvrdenie, že **tajné hlasovanie** o personálnych otázkach si vyžaduje zmenu a neslúži legitímnemu cieľu.

Zákon upravuje tajné hlasovanie súdnej rady len v taxatívne uvádzaných prípadoch kreovania verejných činiteľov, čím sa zakotvila záväznosť „ústavného princípu tajného hlasovania“, ktorý vo svojom fundamente prežaruje do každých volieb vykonávaných tajným hlasovaním, pričom zachovanie tajnosti je nielen právom voliča, ale aj jeho povinnosťou, je to právny imperatív, ktorý nemôže volič nerešpektovať, kde musia byť zabezpečené podmienky, aby nikto nemohol zisťovať, či zistiť, ako kto hlasoval.

Tajné voľby sa totiž považujú za skutočne slobodné voľby, pričom požiadavka tajných volieb všetkých verejných činiteľov tvorila v novembri 1989 fundament (základ) spoločenských zmien, ktoré je potrebné považovať za demokratickú hodnotu, ktorá má význam pre právnú istotu (napr. **PL.ÚS 100/07, PL.ÚS 22/08, I.ÚS 76/2011, PL.ÚS 79/2011, PL.ÚS 22/2011**).

Presadzovanie zmeny tajného hlasovania v personálnej oblasti autorom znamená **obsahove domáhanie sa likvidácie fundamentu** spoločenských zmien v novembri 1989 odstránením tejto demokratickej hodnoty materiálneho právneho štátu.

Kritériá rozhodovania súdnej rady sú pritom jednoznačne zakotvené pri úprave jednotlivých právomocí súdnej rady aj v zákonoch a sú v súlade s ústavou (nebol napadnutý ani vyslovený ich nesúlady s ústavou).

Navrhované zakotvenie možnosti člena súdnej rady písomne publikovať odlišné stanovisko, t.j. **disent** (novela účinná od 1.7.2017, ktorá tiež bola napadnutá na ústavnom súde) je krokom k nežiaducej politizácii činnosti súdnej rady.

Vytvára anachronickú situáciu, ktorá neguje esenciálnu podmienku tohto osobitného druhu konania spočívajúcu v oprávnení zverejniť uznesenie (na základe výsledkov hlasovania) bez uvádzania odôvodnenia uznesenia (absencia odôvodnenia uznesenia), čo ústavný súd označil za súladné s ústavou.

V prípade rozhodnutia, dokonca na základe tajného hlasovania, je zároveň porušením aj ústavného fundamentu (princípu) zabezpečenia skutočne slobodného rozhodovania v tajných voľbách v demokratickom štáte.

Úplne sa prehliada, že účel sledovaný písomným disentom bol aj je v celom rozsahu zabezpečený platnou úpravou. Z dokladov prístupných verejnosti je totiž (aj v súčasnosti) nepochybné väčšinové i menšinové stanovisko členov (t.j. existencia odlišných stanovísk a ich argumentácia), čo zabezpečuje transparentnosť rokovania, verejnú kontrolu a súčasne rovnosť členov súdnej rady pri realizácii práva (ale aj povinnosti) v priebehu rokovania oznámiť svoje postoje pri riešení konkrétneho problému.

Písomný dissent vytvára reálne podmienky na delenie členov súdnej rady analogicky podľa pravidiel platných pre politickú súťaž, t.j. stret (boj) vládnej koalície a opozície, čo je absolútne nežiaduca cesta k politizácii nezávislého orgánu súdnej moci.

Zásadne odmietam záver autora, že slovenská skúsenosť je odstrašujúcim príkladom.

Obsahove to **považujem za neakceptovateľnú dehonestáciu 15-ročnej činnosti súdnej rady**, o činnosti ktorej boli uvádzané objektívne informácie predsedníčkou Súdnej rady SR ako aj inými diskutujúcimi na slávnostnom zhromaždení pri príležitosti 15. výročia vzniku súdnej rady (máj 2017), na ktoré zrejme autor neprihliada.

Počas doterajšej existencie súdna rada totiž rozhodovaním (realizáciou svojej pôsobnosti) náležite prispela k riadnemu chodu súdnictva i garantovaniu nezávislosti súdnictva a sudcov najmä v oblasti sudcovskej legitimacy, pri tvorbe rozpočtu súdnictva, stanoviskami v legislatívnom procese, súčinnosťou s orgánmi správy súdov a sudcovskej samosprávy i pri riešení nedostatkov podmienok výkonu súdnictva.

Jej právne názory boli akceptované vo viacerých konaniach pred ústavným súdom (pri ochrane súdnictva) a čiastočne i pri viacerých legislatívnych úpravách statusu sudcov, správy a samosprávy súdnictva.

Zodpovedne vykonala objektívnu analýzu stavu podmienok výkonu súdnictva, poukázala na viaceré nedostatky, navrhla správne riešenia na ich odstránenie aj v súčinnosti so sudcovskou samosprávou, ako aj pri vyhodnocovaní správ revízných komisií krajských súdov, ktoré zahŕňajú (podľa právnej úpravy) analýzu reálneho stavu podmienok výkonu súdnictva príslušného okresného súdu za predchádzajúce obdobie 5 rokov.

Nie je daná zodpovednosť súdnej rady za skutočnosť, že jej oprávnené požiadavky na odstránenie personálnej, finančnej a materiálnej poddimenzovanosti podmienok výkonu súdnictva neboli náležite akceptované výkonnou a zákonodarnou mocou.

Po novele ústavy (1.9.2014) efektívne zabezpečila ochranu nezávislosti predkladaním návrhov predsedníčkou súdnej rady na ústavný súd o nesúlade niektorých ustanovení zákonov s ústavou (protiústavnosť tzv. bezpečnostných previerok sudcov, ktorým vznikla funkcia pred 1.9.2014, čo bolo na rokovaní asociácie sudcov v Brazílii taktiež označené za neakceptovateľný zásah do nezávislosti sudcov), zmrazovanie platov sudcov v roku 2015, diskriminácia (znevýhodnenie) sudcov za kandidátov na členov súdnej rady (uprednostňovanie nesudcov), ktorí sú ustanovení výkonnou a zákonodarnou mocou.

Zaujala jednoznačný zásadný postoj v súlade so štandardami základných princípov nezávislosti súdnictva pri riešení situácie zásahov do súdnictva v Turecku a v Poľsku, čo bolo ocenené poľským zástupcom na slávnostnom zhromaždení v máji 2017 (oslavy 15. výročia vzniku súdnej rady).

Prehliadanie výraznej väčšiny pozitívnej činnosti súdnej rady je neakceptovateľné a neopodstatňuje správnosť záveru autora o odstrašujúcom príklade činnosti našej súdnej rady. Je možné, že je to odstrašujúce pre politikov a iné subjekty, ktoré majú záujem si podriaadiť (ovplyvňovať) najvyšší orgán súdnej moci a tým reálne ohroziť nezávislosť súdnictva i sudcov.

Je zrejmé, že je žiaduca každá oprávnená kritika činnosti ktoréhokoľvek orgánu verejnej moci, ktorá je ovšem daná len vtedy, ak vychádza z pravdivých a komplexných informácií o činnosti (konaní a rozhodovaní) príslušného orgánu.

Je prirodzené, že nie každé rozhodnutie bolo niektorými subjektmi vnímané pozitívne. Negatívna reakcia ale neznamená automaticky nesprávnosť rozhodovania a konania súdnej rady. Protiústavnosť (nezákonnosť) rozhodovania je oprávnený konštatovať len ústavný súd (ojedinele bolo konštatované porušenie práva na prístup k inej verejnej funkcii, viackrát tieto sťažnosti boli odmietnuté), inak platí ústavná úprava o prezumpciu ústavnosti rozhodnutia orgánu verejnej moci.

Z publikovaného článku vyplýva aj poznatok, že autor nevychádza z požadovanej (nutnej) znalosti výkonu rozsiahlej 15-ročnej činnosti súdnej rady.

Musím preto konštatovať, že časť vyššie uvedených názorov autora má výrazné znaky zámeru (snahy) skresľujúcimi informáciami o celej 15-ročnej činnosti najvyššieho ústavného orgánu súdnej moci iniciovať zvyšovanie nedôvery občanov v súdnictvo, čo by mohlo naznačovať aj prekročenie obmedzenia slobody prejavu zakotveného v čl. 10 ods. 2 Dohovoru (zachovanie autority a nestrannosti súdnej moci).

V Košiciach dňa 8.9.2017

JUDr. Juraj Sopoliga
prezident
Združenia sudcov Slovenska
(člen súdnej rady volený sudcami v rokoch 2002-2012)